

bliver øverst en lille Huuling, der fyldes med Mos, Græs ic., men ei over Stiflingens Spidse. Nævnte Fremgangsmaade har næsten altid lykkets for mig angaaende anførte Træarters Plantning. Derimod har jeg havt stor Vanskelighed med at faae Planter, opvoktede af Rødder eller Frøe, til at groe; thi de blive for kjelne, saa at de enten uddøe strax efter Plantningen, eller de blive sygelige i Tidens Løb, og Hensigten med dem, „at hegne“ opnaaes saa seent. Af Pjil og Hylb har jeg forhen beplantet meget ligesom og med Hyben, hvilke Træarter nok vore hastigere end førnævnte; men gjøre ei den forønskede Virkning, at frede for Creaturene, og hvad Pjilarterne angaae, da søges disses Blade meget af Huusdyr naar disse i Efteraaret gaae løse, hvorved Jordvoldene tage saa megen Skade ved at nedtrædes i Siderne.

Skou i Gudom (ved Lemvig), den 29de December 1845.

Peder Nielsen.

L i t e r a t u r.

Til Anbefaling for Vexeldrift, Sommerstaldfodring og Mergling, af Jens Nielsen, Gaardeier i Storehagelse.

Forlagt af Vosbein i Hillerød, trykt i Kjøbenhavn hos
J. G. Salomon 1845, 24 Sider, 8vo.

Dette lille Skrift er forfattet til „Anbefaling for Vexeldrift, Sommerstaldfodring og Mergling“ og sva-

rer til sin Titel. Dersom det er rigtigt, ikke at fordrere mere af en Forfatter og hans Værk, end hvad han selv lover paa Titelbladet, have vi her ikke Ret til at forlange en udtømmende Behandling af disse tre landoeconomiske Gjenstande, men kun nogle practiske Betragtninger derover, nogle Tanker, saaledes som de ere opstaaede hos Forfatteren under Udvøvelsen af hans daglige Dont, og som han har havt Leilighed til at anstille dem. Og saaledes forholder det sig ogsaa. Forf. henter sine Bemærkninger fra den daglige Erfaring, og hvormegget vi end havde ønsket baade for Sagens og Forfatterens Standsfællers Skyld, at han var trængt dybere ind i Sagen, skeer det dog ikke.

Disse Betragtninger ere isøvrigt mærkelige. Det er en Bonde, som skriver dem, og det er glædeligt at en Bonde kan skrive saaledes. Der er længe arbejdet paa at hæve Bondestanden til det Punkt af almindelig saavel som landoeconomisk Oplysning, hvorpaa Forf. staaer, og som man maatte ønske at Storsædelene af dens Medlemmer stod paa. Det gaaer langtsomt med slige Bestræbelser, men her see vi dem bære Frugt. Jens Nielsen er en Bonde, som tænker over sin Stilling, og søger at indføre i sit Agerbrug de nyere Tidens Fremskridt, og tilfredsstille deres Fordringer. Det gode Exempel, som han giver sine Standsfæller i Nærheden, maa virke gavnligt. Hvad han kan gjøre og har gjort, kunne og bør vi ogsaa gjøre, saaledes maa deres sunde Forstand og deres egen Fordeel hyde dem. Men dette gjelder ikke blot den Kreds, hvori han boer, men saavidt hans lille Skrift naaer

— og vi anbefale samme paa det bedste til de sig mere og mere udbredende Almuebibliotheker eller Læseforeninger — vil det Anbefalede sikkert vække Efterligning. Førend Bønderne tilegne sig de omtalte Forbedringer, vil Landet, hvoraf den største Deel er i deres Hænder, ikke frembringe det Udbytte til eget Brug saavel som til Udførsel som det mægter. Uden en planmæssig Inddeling af Jorden, der først aabner Diet for den hidtil fulgte Fremgangsmaades Feil, vil der ikke komme Orden i Bondens Drift, eller hans Indtægt blive saa god og jevn, som Aaret tillader. Uden en fornuftig og velvalgt Inddeling vil han f. Ex. ikke kunne see den Mangel paa Gjødske, som saamange Bondebrug lide af, eller gribe de Midler, han bør gribe, baade for at tilveiebringe mere og bedre Gjødske og anvende den bedre. Dertil hører først et passende Valg af Frugtfolge, hvori Foderdyrkning gaaer ved Siden af Sædfrembringelsen, eller med andre Ord det saakaldte Berelbrug. Dertil hører ogsaa den Forbedring, som det især har glædet os at see J. Nielsen anbefale: Sommerstaldfodringen, der burde være enhver Bondes og hans Agerbrugs første Støtte, fordi den forsøger og forbedrer hans Gjødske, og giver ham Magt over dens Anvendelse paa det rette og meest trængende Sted, ikke at tale om, at den tillader Besætningens Udvidelse og bedre Behandling. Dertil hører endeligt og Merglingen, der tildeler Jorden saadanne nye Bestanddele, som den netop behøver, der opløser, forbedrer og levendegjør dens allerede forhaandenværende, men ubenyttede Næringsstoffer.

Det er ikke vor Hensigt at skrive en Anmeldelse ligesaa lang som det lille fortjenstfulde Skrift selv, hvilket i det Hele er affattet tydeligt og overbevisende. Vi indskrænke os derfor til endnu en lille Bemærkning.

Forf. forlanger S. 17, hvor han anfører en summarisk Ballance over 6 Aars Indtægt og Udgift, at man skal troe ham paa Ordet. Uden at indrømme sige Beregninger mere Vægt, end de kunne fordre, aldenstund Facit er i Regnskabsførers Hænder, vilde vi gjerne troe ham paa Ordet, dersom han ikke selv, ved at anføre Beføstningerne paa sin Mergling — 3 Rbd. pr. Td. Land, svækkede vor Tillid til Skarpheden af hans Beregning. Ligesom Forf. selv venter denne Indvending, saaledes vil sikkert Ingen kunne faae sin Jord merglet ordentlig for en saa ringe Betaling.

Vi slutte vor Anmeldelse ved at gjøre til vort Forfatterens eget Ønske S. 6: „at hans Vnier, der indeholde Resultatet af egen Erfaring og Tænkning, maatte, som udgaaede fra Een af Bondestandens egen Midte, smigre sig med at blive saa meget bedre modtagne.“

P.

